



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 97/2022-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Zuzana Čížová, s. r. o., Jesenského 69, Bánovce nad Bebravou, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Obdo/87/2020 z 29. apríla 2021 a rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/96/2018 z 28. novembra 2018 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Obdo/87/2020 z 29. apríla 2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Obdo/87/2020 z 29. apríla 2021 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.
3. V časti o priznanie finančného zadost'učinenia ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.
4. V časti proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/96/2018 z 28. novembra 2018 ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
5. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov v civilnom spore, ktoré žiada zrušiť s tým, že vec bude vrátená krajskému súdu. Okrem toho žiada finančné zadosťučinenie 20 000 eur.

II.

2. Žalobca sa voči sťažovateľovi ako žalovanému domáhal zaplatenia 112 250 eur s príslušenstvom ako nároku na zaplatenie kúpnej ceny z kúpnej zmluvy uzavretej so sťažovateľom. Svoj nárok odvodzoval z toho, že sťažovateľ tovar v dohodnutej lehote neprevzal, a preto žalobcovi ako predávajúcemu vznikol nárok na zaplatenie kúpnej ceny. Medzi stranami nebolo skutkovo sporné, že kúpna zmluva bola zaslaná sťažovateľovi elektronicky koncipientom advokáta žalobcu a sťažovateľ toto vyhotovenie kúpnej zmluvy podpísal 8. apríla 2015 a elektronicky zaslal sken takto podpísanej kúpnej zmluvy koncipientovi advokáta žalobcu 9. apríla 2015. K odovzdaniu listinného vyhotovenia sťažovateľom podpísanej kúpnej zmluvy došlo 13. apríla 2015 po tom, ako sťažovateľ pred notárom uznal svoj podpis za vlastný. Žalobca sťažovateľom podpísanú zmluvu podpísal 22. mája 2015, no bez toho, aby ju doručil sťažovateľovi. V zmluve bolo dohodnuté, že nárok na zaplatenie kúpnej ceny vzniká odovzdaním predmetu kúpy a tiež v prípade, ak sťažovateľ ako kupujúci neprevezme predmet kúpy do 16. augusta 2015.

3. Sťažovateľ listom z 30. júla 2015 oznámil žalobcovi, že keďže ani po uplynutí primeranej doby nedošlo k prijatiu návrhu na uzavretie kúpnej zmluvy, svoj návrh na jej uzavretie odvoláva. Z toho sťažovateľ vyvodil právny záver, že ním podpísaná zmluva nebola uzavretá, keďže zmluva podpísaná žalobcom mu nebola doručená. Keďže žalobca ním podpísaný návrh zmluvy podpísal až 22. mája 2015, urobil tak po uplynutí primeranej doby na prijatie návrhu zmluvy podľa § 43b ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, a to už len z toho dôvodu, že kúpna zmluva obsahovala aj rozvázovacia podmienku, ktorá mohla byť splnená len do 15. júna 2015. Sťažovateľ nepovažoval za primerané, ak mal čakať takmer mesiac a pol na prijatie návrhu a potom mal najviac tri týždne na splnenie rozvázovacej podmienky.

4. Žalobca v žalobe argumentoval tým, že strany si v zmluve vymienili, že zmluva je platná a účinná dňom podpisu obidvoma zmluvnými stranami, k čomu došlo 22. mája 2015. Pritom upriamil pozornosť na mail sťažovateľa zo 16. júla 2015, v ktorom sa sťažovateľ vyjadril, že majú uzavretú kúpnu zmluvu. Žalobca poukázal aj na okolnosti a kontext dohody medzi zmluvnými stranami a na následné kroky smerujúce k vystúpenia investora zo spoločnosti žalobcu, ktoré podľa neho jasne sťažovateľovi preukazovali, že žalobca návrh akceptoval a sťažovateľ o tom

vedel. Z toho žalobca vyvodzoval, že zmluva vznikla a bola platná. Bol toho názoru, že návrh nebolo možné odvolať, pretože už došlo k uzavretiu zmluvy (§ 43a ods. 3 Občianskeho zákonníka).

5. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazoval na rozhodnutie Veľkého senátu Občianskoprávneho a Obchodného kolégia českého Najvyššieho súdu č. k. 31Cdo/1571/2010, v ktorom sa uvádza, že § 43c ods. 2 a § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka má dispozitívnu povahu a že strany si síce môžu dohodnúť aj taký režim, že nie je potrebné, aby navrhovateľovi došiel súhlas adresáta návrhu s obsahom návrhu, ale samotné ustanovenie v zmluve, že zmluva nadobúda platnosť a účinnosť dňom jej podpisu zmluvnými stranami, na prijatie záveru o takejto dohode nestačí.

6. Okresný súd žalobe vyhovel a sťažovateľa zaviazal zaplatiť žalobcovi 108 000 eur s príslušenstvom, keď podpísanie kúpnej zmluvy v jej listinnej podobe sťažovateľom posúdil nie ako návrh na uzavretie kúpnej zmluvy, ale ako prijatie návrhu žalobcu sťažovateľom. Prijatie návrhu zmluvy zo strany sťažovateľa podľa okresného súdu nadobudlo účinky, keď sa ním podpísaná kúpna zmluva dostala do dispozičnej sféry žalobcu, teda najneskôr 13. apríla 2015, keď sťažovateľ podpísanú kúpnu zmluvu odovzdal advokátovi žalobcu. Podľa okresného súdu nebolo správne, že by zmluva mala vzniknúť k inému dátumu, a tento záver nevyplýva ani z dojednania v kúpnej zmluve, podľa ktorého zmluva nadobúda platnosť a účinnosť dňom podpisu oboma zmluvnými stranami, pretože nebolo preukázané, že by predloženiu návrhu zmluvy predchádzalo dojednanie zmluvných strán, že v prípade prijatia návrhu bude zmluva uzavretá k inému okamihu ako k okamihu, keď vyjadrenie súhlasu s obsahom návrhu dôjde žalobcovi. Podľa okresného súdu písomná forma kúpnej zmluvy zachovaná bola, pretože nejde o zmluvu, pri ktorej by prejavy účastníkov museli byť na jednej listine. Následný úradne osvedčený podpis žalobcu už nebol potrebný na vznik kúpnej zmluvy ani na naplnenie požiadavky zachovania jej písomnej formy, pretože došlo k písomnému návrhu na uzavretie zmluvy, a to elektronickým predložením návrhu kúpnej zmluvy advokátom žalobcu. Táto argumentácia okresného súdu, že sťažovateľom podpísaná zmluva nie je návrhom, ale už prijatím návrhu, nevyplýva ani z argumentácie strán a prvýkrát zaznela až v rozsudku.

7. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Namietal, že elektronická komunikácia bola len bežnou predzmluvnou komunikáciou, zo žiadneho dôkazu nevyplýva, že by zmluvné strany vnímali celý proces inak, a žiadna zo strán nevyjadrila vôľu byť mailovým znením viazaná ako návrhom zmluvy. To, že komunikácia prebiehala medzi advokátmi, len umocňovalo, že išlo len o rokovanie o zmluve. To potvrdila aj advokátka sťažovateľa v písomnom vyhlásení, kde uviedla, že nebola splnomocnená na uzavretie zmluvy, ale len na rokovanie o nej. Záver okresného súdu, že si strany nevymienili písomnú formu zmluvy ani podpis zmluvy zo strany žalobcu, považuje sťažovateľ za nezmyselný, poukazujúc na text zmluvy, kde sa uvádza, že zmluvu je možné meniť len písomne a že na jej uzavretie sa vyžaduje podpis oboch strán. Rozumným výkladom je možné dospieť len k záveru, že obe strany už v procese rokovania vyžadovali písomnú formu zmluvy a podpis oboma stranami. Sťažovateľ uviedol, že ak by nebolo potrebné zmluvu podpisovať, tak by stačilo potvrdenie mailom.

So závermi okresného súdu nekorešponduje ani konanie žalobcu, ktorý zmluvu aj následne podpísal pred notárom.

8. Krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil a odkázal na jeho odôvodnenie. K tomu uviedol, že elektronicky advokátom žalobcu zaslaný návrh zmluvy bol návrhom na uzavretie zmluvy podľa § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keď nešlo len o prejav vyjednávania o obsahu zmluvy. Tým, že ho sťažovateľ podpísal, návrh na uzavretie zmluvy prijal, čím došlo k uzavretiu zmluvy. Zmluva podpísaná sťažovateľom (akcept sťažovateľa) sa dostala do dispozície žalobcu (oferenta) 9. apríla 2015, najneskôr 13. apríla 2015. Preto podľa krajského súdu okresný súd správne vyhodnotil, že k uzavretiu zmluvy došlo. Poukázal pritom na rozhodnutia českého Najvyššieho súdu č. k. 23Cdo/1247/2009 a č. k. 31Cdo/1571/2010.

9. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP poukazoval na nedostatočné odôvodnenie a na to, že krajský súd sa nevysporiadal s podstatnými argumentmi. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 CSP poukazoval na nesprávne právne posúdenie (i) predzmluvnej komunikácie strán, keď mail koncipienta advokáta žalobcu krajský súd považoval za návrh žalobcu na uzavretie zmluvy, a nie za bežnú predzmluvnú komunikáciu, (ii) otázky, či advokáti strán boli splnomocnení robiť za strany úkony ako návrh na uzavretie zmluvy a jeho prijatie, a (iii) otázky, či písomná forma zmluvy a podmienka podpisu oboch strán bola v zmluve vymienená a či bola zachovaná.

10. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol. K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že odôvodnenie považuje za dostatočné a poukázal na jednotlivé úvahy krajského a okresného súdu. K prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP uviedol, že ak dovolateľ neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax, od ktorej sa mal dovolací súd odkloniť, a neoznačí právnu otázku, nemôže uskutočniť meritórny prieskum. Podľa neho vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP sťažovateľ neuviedol rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré by obsahovali rozdielne posúdenie určitej právnej otázky. Tiež uviedol, že sťažovateľom nastolená dovolacia otázka nepredstavuje právnu otázku podľa § 421 ods. 1 CSP, ale ide o skutkovú otázku, ktorú nie je oprávnený riešiť. Tiež uviedol, že nejde o otázku, ktorej zodpovedanie by bolo pre rozhodnutie vo veci samej kľúčové.

11. Napriek tomu, že najvyšší súd dovolanie odmietol, vyjadril sa na okraj aj k nastolenej právnej otázke. Poukázal na to, že súdy nekonštatovali uzavretie kúpnej zmluvy advokátmi strán sporu, tak ako to tvrdí sťažovateľ. V danom prípade išlo o úkony zmluvných strán, advokáti boli len sprostredkovateľmi, príp. doručovateľmi, ktorí vôľu transformovali do podoby návrhov kúpnej zmluvy. Postup advokátov najvyšší súd považuje za bežnú prax, v ktorej sa predzmluvná komunikáciu strán uskutočňovala prostredníctvom ich advokátov, ale v rámci ktorej advokáti konali so súhlasom klientov, ktorí boli zo znením zmluvy oboznámení. Skutočnosť, že sťažovateľ zmluvu podpísal, svedčí o tom, že ho považoval za návrh predložený žalobcom. Pokiaľ bol sťažovateľ

toho názoru, že znenie kúpnej zmluvy zaslala osoba, ktorá na to nemá oprávnenie, teda advokát bez plnomocenstva, nemal takýto návrh podpisovať. Možno usudzovať, že najvyšší súd sa stotožnil s tým, že mail koncipienta advokáta žalobcu z 8. apríla 2015 je právne relevantným návrhom kúpnej zmluvy.

III.

12. Vo vzťahu k rozsudku krajského súdu sťažovateľ poukazuje na to, že krajský súd neodstránil nedostatky konania a rozhodnutia okresného súdu. Konkrétne, nevysvetlil dôvody odmietnutia dôkazov a nevysporiadal sa s vyjadrením sťažovateľa, že žiaden z advokátov nemal oprávnenie na zastupovanie strán pri uzavretí zmluvy. Sťažovateľ tiež poukazuje na arbitrárne posúdenie otázky, či môže byť návrhom na uzavretie zmluvy mail koncipienta advokáta žalobcu a prijatím návrhu osvedčený podpis sťažovateľa na kúpnej zmluve. Poukazuje, že mailová komunikácia advokátov bola predzmluvným vyjednávaním a súdy ju nesprávne vyhodnotili.

13. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu uvádza, že je nedostatočne odôvodnené a dôvody odmietnutia dovolania považuje za arbitrárne. Podľa sťažovateľa bol dovolací dôvod vymedzený spôsobom podľa § 421 a § 432 ods. 2 CSP. Sťažovateľ poukazuje na uznesenie veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1VObd/2/2020 z 27. apríla 2021, podľa ktorého náležitosťou dovolania nie je vymedzenie prípustnosti dovolania.

14. Krajský súd sa vo svojom vyjadrení zaoberal jednotlivými námietkami sťažovateľa. K námietke, že neodôvodnil odmietnutie dôkazných návrhov, poukázal na odvolanie sťažovateľa, kde sťažovateľ uviedol, že ďalšie dokazovanie nie je potrebné. K námietke, že okresný súd nevypočul všetkých svedkov, uviedol, že zo zápisnice z pojednávania na okresnom súde vyplýva, že sťažovateľ sám uviedol, že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. K námietke, že žiaden z advokátov nemal oprávnenie na zastupovanie strán pri uzatváraní zmluvy, poukázal na odôvodnenie rozsudku. Podľa krajského súdu výsledky dokazovania preukázali, že medzi žalobcom a žalovaným došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, avšak nedošlo k preukázaniu toho, že si strany vymienili pre platnosť kúpnej zmluvy písomnú formu. V tejto súvislosti ešte zopakoval argumentáciu obsiahnutú aj v napadnutom rozsudku a poukázal na rozhodnutie českého Najvyššieho súdu č. k. 23Cdo/3192/2007.

15. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení zrekapituloval odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

IV.

16. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná,

ale ani formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

17. Okresný a krajský súd medzi stranami nesporné skutočnosti týkajúce sa ich komunikácie v kontraktáčnom procese uzavreli tak, že došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy. Podstatou dovolania sťažovateľa bol nesúhlas s týmto právnym posúdením. Podstata sporu sťažovateľa v dovolacom konaní je zrozumiteľná. Priebeh kontraktáčného procesu, teda to, ako sa tento proces skutkovo odohral, nebol medzi stranami sporný. Medzi stranami bolo sporné, či možno tento skutkový stav vyhodnotiť tak, že došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy. Súdny teda riešili otázku podriadenia nesporného skutkového stavu pod určité právne normy. Pri právnom posudzovaní sa súdy zaoberali právnymi otázkami. Konkrétne, či možno mail koncipienta advokáta žalobcu z 8. apríla 2015 považovať za návrh na uzavretie zmluvy podľa § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka a podpísanie zmluvy sťažovateľom 8. apríla 2015 a jeho následné doručenie advokátovi žalobcu za jeho prijatie a či je deň odoslania skenu zmluvy podpísanej sťažovateľom advokátovi žalobcu 9. apríla 2015, resp. 13. apríla 2015 dôjdením súhlasu s obsahom návrhu podľa § 43c ods. 2 Občianskeho zákonníka.

18. Východisková nesprávnosť v procesnoprávnom posúdení vznikla už na okresnom súde, keď mali strany zhodu v tom, že sťažovateľom podpísané vyhotovenie zmluvy je návrhom na uzavretie kúpnej zmluvy. Okresný súd túto zhodu vyhodnotil ako zhodu v skutkových tvrdeniach. Posúdenie, či išlo o návrh na uzavretie zmluvy, je však právnou úvahou, ktorá je na rozhodnutí súdu bez toho, aby bol viazaný hoc aj zhodným právnym posúdením strán. Na túto nesprávnu úvahu okresného a krajského súdu nadväzuje aj úvaha najvyššieho súdu o tom, že sťažovateľ sa domáha preskúmania skutkovej otázky. Možno len zopakovať, že skutkový stav – to, ako sa udalosti stali, nebol medzi stranami sporný a súdy mali len tieto zhodné skutkové tvrdenia strán jasne substancovať a právne posúdiť. Súčasťou tohto hodnotiaceho procesu je aj jasné oddelenie toho, čo je skutkové tvrdenie a čo je právne posúdenie.

19. S právnymi otázkami sťažovateľa v dovolaní sa najvyšší súd vyrovnal tak, že rozoberal text jeho dovolania a dospel k tomu, že z neho nie je zrejmé jednak to, od ktorého rozhodnutia najvyššieho súdu sa mal krajský súd odkloniť, hoci dovolateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval aj tým, že táto právna otázka nebola dosiaľ dovolacím súdom riešená. Ďalej sťažovateľovi najvyšší súd vyčítal to, že neformuloval právne otázky, ale otázky skutkové. Najvyšší súd rozsiahlo a len všeobecne, pritom však obsahovo vágne popisuje, ako má dovolateľ formulovať dovolaciu otázku. Následne bez bližšieho zdôvodnenia uzavrel, že dovolateľom nastolená otázka je skutková. Pritom vôbec neodôvodnil, z akého dôvodu považoval dovolaciu otázku za skutkovú a aké kritériá pri tejto úvahe vyhodnocoval.

20. Takáto interpretácia prípustnosti dovolania je formalistická. Hoci sa sťažovateľ domáhal preskúmania právneho hodnotenia nesporného skutkového stavu, najvyšší súd právnou interpretáciu nesporného skutkového stavu označil za skutkovú otázku, čím ubehol od podstaty dovolania. Skutková otázka súvisí so zisťovaním skutkového stavu a súvisí s ustálením toho, čo sa stalo. Na druhej strane úvahy súdu o tom, ako zistený skutkový stav právne posúdiť, aký právny záver zo skutkového stavu vyvodíť a pod akú normu ho podradiť, je právnym posúdením. Otázky s tým súvisiace sú právne otázky. Sťažovateľ a ani žalobca nespochybňovali závery o tom, čo sa stalo, ale spochybňovali záver, aké právne následky tento, medzi stranami nesporný skutkový stav, vyvolal. K tomu treba uviesť, že základné právne otázky, ktoré v civilných sporoch vznikajú, súvisia s podriadením skutkového stavu pod normu hmotného práva, ktorá so skutočnosťou spája právny následok. Krajský súd sformuloval jasné a pre vec rozhodujúce právne názory, s ktorými sťažovateľ nesúhlasil a v dovolaní ich namietal.

21. Pokiaľ sťažovateľ nenamietal nesprávne zistenie skutkového stavu, ale namietal to, ako naň súd aplikoval rozhodné normy, ako aj výsledok tejto aplikácie, ide o namietanie nesprávneho právneho posúdenia. Teda o právnu otázku. Takisto treba povedať, že išlo o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej. Žalobca sa predsa domáhal plnenia z kúpnej zmluvy, uzavretie ktorej bolo predpokladom vzniku žalobou uplatneného nároku. Tým, že túto otázku najvyšší súd označil za otázku skutkovú a nesúvisiacu s vecou, nesprávne aplikoval § 421 ods. 1 CSP, keď dospel k tomu, že dovolanie sťažovateľa je neprípustné.

22. Vo vzťahu k posúdeniu prípustnosti dovolania najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ neuviedol rozhodnutia, ktoré by obsahovali rozdielne právne posúdenie nastolenej právnej otázky, a preto nemôže prípadne pristúpiť k preskúmaniu veci. Tento záver je v rozpore s rozhodnutím najvyššieho súdu č. k. 1VOBdo/2/2020 z 27. apríla 2021. Najvyšší súd určite môže na dovolaními položenú otázku odpovedať podľa § 447 písm. c) CSP i odmietnutím dovolania pre jeho neprípustnosť podľa § 421 ods. 1 CSP. V takomto prípade však odpoveď musí byť vyjadrená jasným odkazom na rozhodnutia, ktoré nastolenú otázku riešia tak, že ich možno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax, od ktorej sa odvolací súd neodklonil (III. ÚS 72/2021). Najvyšší súd však musí vyhodnocovať analógiu v skutkovom stave svojich predchádzajúcich rozhodnutí a vecí, v ktorej rozhoduje. Ak však nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, aplikácia skorších súdnych rozhodnutí sama osebe nemôže obstať. Od najvyššieho súdu sa očakáva dôsledný prístup pri zvažovaní, či určité jeho skoršie rozhodnutia nielen z formálneho hľadiska, ale aj reálne dávajú odpoveď na dovolateľom nastolenú právnu otázku. Len tak možno naplniť cieľ dovolania, ktorým je riešenie právnych otázok a zjednocovanie judikatúry, čo sú podstatné prvky naplňania princípu právnej istoty (I. ÚS 51/2020, bod 51).

23. Záver najvyššieho súdu je výsledkom zjavne nesprávneho právneho posúdenia procesnej otázky prípustnosti dovolania. Hoci treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania, táto interpretácia nemôže byť nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv, svojvoľná a formalistická tak, ako tomu bolo pri dovolaní

sťažovateľa. Odmietnutie dovolania sťažovateľa je výsledkom zjavnej chyby právneho posúdenia otázky prípustnosti dovolania. Súdna ochrana nebola sťažovateľovi najvyšším súdom poskytnutá v zákonom – Civilným sporovým poriadkom predpokladanej kvalite, čo viedlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahovo zhodného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto bolo vyslovené porušenie ústavných práv sťažovateľa rozhodnutím najvyššieho súdu, ktoré bolo následne podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zrušené s tým, že vec sa vracia najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, v ktorom bude nevyhnutné posúdiť sťažovateľom nastolené právne otázky posúdenia skutočností týkajúcich sa komunikácie sťažovateľa a žalobcu v súvislosti s uzavieraním kúpnej zmluvy.

24. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať aj finančné zadosťučinenie, čo odôvodňuje tým, že krajský a najvyšší súd nenapraviteľne zasiahli do jeho základných práv. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy najmä v prípadoch, keď vzhľadom na charakter porušenia základných práv nie je možné zaistiť úplnú nápravu zrušením rozhodnutia a rozhodnutie ústavného súdu nemôže v kombinácii s ďalšími opatreniami dostatočne zabrániť pokračovaniu v porušovaní základných práv. Zrušenie rozhodnutia najvyššieho súdu je však dostatočnou nápravou zásahu do práv sťažovateľa. Všeobecné súdy môžu v ďalšom konaní konať tak, aby rešpektovali právo sťažovateľa na súdnu ochranu. Preto návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nebolo vyhovené.

V.

25. Čo sa týka ďalšieho postupu všeobecných súdov, nemožno neprihliadať na to, že medzi žalobcom a sťažovateľom prostredníctvom ich advokátov prebehla predzmluvná komunikácia, súčasťou ktorej bola aj výmena konkrétneho znenia kúpnej zmluvy v prílohe mailov. V nej si strany vymienili, že na platnosť a účinnosť zmluvy je potrebné, aby ju strany podpísali. V maile z 2. apríla 2015 koncipient advokáta žalobcu napísal, že zasiela zmluvu „*v stave, v akom sme ju z našej strany pripravení podpísať*“. V maile z 8. apríla koncipient advokáta žalobcu zaslal opätovne odsúhlasené znenie kúpnej zmluvy (keďže sťažovateľ predtým omylom podpísal inú ako finálnu verziu zmluvy) a poukázal na dohodu, že sťažovateľ zmluvu podpíše pred notárom.

26. Z uvedeného teda nemožno uzavrieť, že mail koncipienta advokáta žalobcu z 8. apríla 2015 je návrhom na uzavretie zmluvy, pretože to nezodpovedá dohode strán o tom, že zmluvu musia obe strany podpísať. O povinnosti zmluvu podpísať svedčí aj skutočnosť, že žalobca zmluvu 22. mája 2015 podpísal. Tým, že strany vyjadrili, že zmluva je platná a účinná vtedy, keď ju podpíšu obe strany, jednoznačne vyjadrili vôľu, že chcú byť zmluvou viazané až vtedy, keď bude nimi v dohodnutom znení podpísaná. Túto ich vôľu nemožno pri výklade ignorovať. Z kontextu kontraktáčného procesu nemožno uzavrieť, že by si strany boli vedomé, že advokáti robia prostredníctvom mailovej komunikácie záväzné návrhy. Ak teda súdy tvrdia, že podpis

žalobcu už na zavŕšenie procesu vzniku zmluvy potrebný nebol, tak tento záver je v rozpore s tým, čo si strany dohodli. Strany totiž počítali s tým, že zmluva bude vyhotovená v listinnej podobe a podpísaná oboma stranami.

27. Proces uzavierania zmluvy podľa § 43a a nasl. Občianskeho zákonníka je potrebné vykladať v kontexte obsahu toho, na čom sa strany v tomto procese dohodli. Vo vzťahu k tomu, či si strany vymienili, že zmluva bude písomná, možno len dodať, že si ťažko možno predstaviť zmluvu, ktorá je podpísaná a nie je písomná. Preto v požiadavke jej podpisu oboma stranami je implikovaná aj požiadavka, aby bola zmluva písomná.

28. Súd sa zhodujú v tom, že mail koncipienta advokáta žalobcu z 8. apríla 2015 je vlastne novým návrhom podľa § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak súdy tento záver odôvodňujú bežnou praxou, keď advokáti ako odborne spôsobilé osoby komunikujú podľa pokynov klienta, a tým, že advokáti sú len doručovatelia, resp. sprostredkovatelia, súdy sa musia dôsledne vysporiadať s relevantnou právnou úpravou a otázkou, ako a či mohol sťažovateľ vedieť, že advokát môže robiť aj hmotnoprávne úkony smerujúce k uzavretiu zmluvy. Treba tiež poukázať na dôsledky, ktoré môže mať tento právny názor pre právnu prax v tom, že môže z neho vznikáť neželaná neistota v právnych vzťahoch, a to už pri ich vzniku.

29. Keďže skutkový stav nebol medzi stranami sporný a mail koncipienta advokáta žalobcu z 8. apríla 2015 nemožno považovať za návrh na uzavretie zmluvy, musia sa úvahy súdov posunúť smerom k riešeniu iných právnych otázok, tak ako ich otvorili samotné strany v spore, a síce, či došlo k dôjdeniu súhlasu žalobcu s návrhom zmluvy sťažovateľovi, resp. či sa strany dohodli, že budú zmluvou viazané aj bez formálneho dôjdenia súhlasu, resp. či možno zo skutkových okolností prípadu a z kontextu konania žalobcu usúdiť, že sťažovateľ o prijatí súhlasu žalobcom mohol vedieť, a následne aj to, či bolo možné odvolať návrh sťažovateľom. Všetky tieto doteraz neriešené otázky je potrebné vyhodnocovať v kontexte okolností daného sporu. Je potrebné zdôrazniť, že ústavný súd úvahou o tom, že mail koncipienta advokáta žalobcu nemôže byť návrhom na uzavretie zmluvy, rozhodne neprejudikuje záver o naznačených ďalších a doteraz neriešených otázkach, od ktorých zodpovedania závisí rozhodnutie vo veci.

VI.

30. Proti ústavnou sťažnosťou namietanému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, v ktorom sformuloval právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie krajského súdu. Nesprávnosť odpovede na túto otázku je podstatou námietky porušenia základných práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu. Zrušením uznesenia najvyššieho súdu sa vytvára priestor, v ktorom najvyšší súd môže poskytnúť ochranu základných práv sťažovateľa, ktoré mohli byť porušené rozsudkom krajského súdu. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu preto vylučuje právomoc ústavného súdu a z tohto dôvodu bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti rozsudku krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde,

hoc aj v náleze odmietnutá. Podľa § 56 ods. 2 úvodnej vety zákona o ústavnom súde je odmietnutie v rámci predbežného prerokovania len možnosťou, a preto aj po prijatí veci na ďalšie konanie je možné návrh odmietnuť. Prijatie veci na ďalšie konanie nezakladá prekážku rozhodnutej veci v časti splnenia procesných podmienok (III. ÚS 231/2020, III. ÚS 167/2021).

VII.

31. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu najvyšší súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 460,90 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľ má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 181,17 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,87 eur) predstavuje 384,08 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 76,82 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu